

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
Кафедра лісового господарства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Гарант освітньої програми

_____доцент, Г.П. Іщук

“ ” _____ 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лісова політика

Освітній ступінь: «Магістр»

Галузь знань: 20 «Аграрні науки і продовольство»

Спеціальність: 205 «Лісове господарство»

Освітня програма: «Лісове господарство»

Факультет: лісового і садово-паркового господарства

Умань – 2020 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Лісова політика» для здобувачів вищої освіти спеціальності 205 «Лісове господарство», освітньої програми «Лісове господарство» освітнього рівня «Магістр». – Умань: Уманський НУС, 2020. – 14 с.

Розробник: Баюра Олександр Михайлович, к. с.-г., наук, доцент кафедри лісового господарства

_____ Баюра О.М

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри лісового господарства
Протокол від «28» серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри лісового господарства

_____ (Шлапак В.П.)
(підпис)

«28» серпня 2020 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету лісового і садово-паркового господарства

Протокол від «28» серпня 2020 року № 1

Голова _____ (Шемякін М.В.)
(підпис)

«28» серпня 2020 року

© УНУС, 2020 рік
© Баюра О.М., 2020 рік

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: – ECTS – 4,0	Галузь знань: 20 аграрні науки та продовольство	Вибіркова	
Модулів – 1	Спеціальність 205: лісове господарство		
Змістових модулів – 3		Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання		2-й	2-й
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
		1-й	1-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 42 самостійної роботи студента – 78	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	22 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	6 год.
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		78 год.	110 год.
		Навчальна практика	
		Індивідуальні завдання:	
		Вид контролю: залік	

2. КОМПЕТЕНТНІСТЬ, МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс «Лісова політика» має важливе значення для підготовки висококваліфікованих фахівців, які працюватимуть у лісовому секторі економіки України.

Мета дисципліни – дати студентам основи знань з лісової політики, з урахуванням сукупності економічних, екологічних, соціальних та інших чинників, а також окремих видів лісової політики.

Основні задачі: розширення наукового світогляду студентів через одержання основних відомостей про лісову політику; вивчення принципів, цілей, завдань та основних компонентів лісової політики; ознайомлення з елементами лісополітичної субсистеми, через які відбувається реалізація інтересів щодо лісу; вивчення сучасного лісового законодавства, реалізованого в “Конституції України”, “Лісовому кодексі України” та інших законодавчих актах держави; ознайомленні з законодавчо-правовими засадами національної лісової політики та міжнародними зобов’язаннями щодо сталого управління лісовим господарством.

Інтегральна компетентність. Здатність розв’язувати складні задачі та практичні проблеми у галузі лісового господарства, проведення досліджень та впровадження інновацій, що забезпечує застосування певних теорій та методів відповідно науки і характеризується компетентністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; навички використання інформаційних та комунікаційних технологій; здатність проведення досліджень на відповідному рівні; здатність навчатись та навчати; знання та розуміння предметної області та розуміння професії; вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми; знання правил охорони безпеки; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; здатність працювати автономно та в команді.

Фахові компетентності спеціальності. Здатність забезпечити організацію роботи на управління лісогосподарським виробництвом на підприємствах різного функціонального призначення, застосовувати сучасні принципи та підходи сталого ведення господарства та ефективного лісоуправління; здатність застосовувати для вирішення виробничих задач лісогосподарського виробництва та дослідження лісових екосистем сучасні інформаційні системи та комп’ютерні технології у процесі збору, оброблення та аналітичного узагальнення лісівничої інформації; здатність заробляти поточні та стратегічні плани розвитку підприємств лісової галузі та ефективною реалізації господарських заходів лісогосподарського виробництва і приймати обґрунтовані управлінські рішення; здатність трактувати та використовувати у виробничій діяльності міжнародні і національні нормативні документи в галузі лісового господарства, оцінювати в галузі лісового і мисливського господарства, оцінювати діяльність органів державної влади, щодо реалізації стратегії національної лісової політики;

здатність розробляти методи та застосувати сучасний досвід для вирішення проблеми розвитку лісового господарства; здатність здійснювати просвітницьку діяльність, серед населення щодо формування в них екологічного мислення і свідомостей, ставлення до природи, як унікальної цінності, що забезпечує умови проживання людства, особисту відповідальність за стан довкілля на місцевому, регіональному, національному і глобальному рівнях; здатність застосування на практиці принципів сталого розвитку, розуміння екологічних, соціальних і економічних наслідків своєї професійної діяльності.

Програмні результати навчання: розробляти механізми лісової політики по створенню високопродуктивних насаджень; прогнозувати зміни у лісовій політиці у зв'язку зі зміною клімату; розробляти комплекс механізмів по підвищенню лісистості України.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1

Теоретичні засади, принципи та інструменти лісової політики

1.1. Теоретичні засади лісової політики

Визначення і зміст поняття “лісова політика”. Коротка історія розвитку лісової політики за рубежом та в Україні. Рівні лісової політики. Лісова політика як процес реалізації державної влади в лісовому секторі.

1.2. Основні принципи, компоненти, цілі та задачі лісової політики

Суть і основні принципи лісової політики. Компоненти лісової політики. Цілі та завдання лісової політики. Умови реалізації цілей та завдань в Україні

1.3. Інструменти лісової політики

Правові акти в галузі соціального, фінансового та екологічного права як інструменти лісової політики. Лісове законодавство. Лісовий кодекс України

Змістовий модуль 2

Функції реалізації та пріоритети лісової політики України

2.1. Роль і функції держави в реалізації лісової політики

Роль і основні функції держави у створенні умов стійкого розвитку лісового сектора. Аналіз розподілу державних функцій в лісовому секторі України та напрями його реформування. Інституційне будівництво.

2.2. Пріоритети лісової політики України

Стратегічні пріоритети лісової політики України. Проблеми перехідного періоду. Проблеми власності.

2.3. Критерії та індикатори сталого управління лісами

Передумови формування системи критеріїв та індикаторів. Визначення критеріїв та індикаторів. Короткий огляд основних переліків критеріїв та індикаторів Зусилля України по розбудові власної системи критеріїв та індикаторів

Змістовий модуль 3

Сталий розвиток та лісова сертифікація

3.1. “Сталий розвиток” та принципи сталого управління лісами

“Сталий розвиток” – визначення та зміст. Екологічні, економічні та політичні аспекти сталого розвитку. Принципи сталого управління лісами.

3.2. Лісова політика як складова глобальної екологічної політики

Підсумки Конференції в Ріо. Короткий виклад міжнародних угод і домовленостей в розвиток Конференції в Ріо. Особливості розвитку лісової політики в Україні, як елементу глобальної екологічної політики

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	інд	с.р.		л	п	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Модуль 1.										
Змістовий модуль 1										
Теоретичні засади, принципи та інструменти лісової політики										
1.1. Теоретичні засади лісової політики		2			10					13
1.2. Основні принципи, компоненти, цілі та задачі лісової політики		2			10					13
1.3. Інструменти лісової політики		4	2		10			2		12
Разом за змістовним модулем 1	40	8	2		30	40		2		38
Змістовий модуль 2										
Функції реалізації та пріоритети лісової політики України										
2.1. Роль і функції держави в реалізації лісової політики		4	2		8		2			10
2.2. Пріоритети лісової політики України		2			10			2		16
2.3. Критерії та індикатори сталого управління лісами		2	2		10					10
Разом за змістовним модулем 2	40	8	4		28	40	2	2		36
Змістовий модуль 3										
Сталий розвиток та лісова сертифікація										
3.1. “Сталий розвиток” та принципи сталого управління лісами		2	2		10			2		18
3.2. Лісова політика як складова глобальної екологічної політики		4	2		10		2			18
Разом за змістовним модулем 3		6	4		20	40	2	2		36
Всього	120	22	10		78	120	4	6		110

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	ЗМ1. Інструменти лісової політики	2	2
2.	ЗМ2. Лісова сертифікація, як ринковий інструмент лісової політики	2	
3.	ЗМ2. Критерії та індикатори сталого управління лісами	2	2
4.	ЗМ3. “Сталий розвиток ” та принципи сталого управління лісами	2	
5.	ЗМ3. Лісова політика як складова глобальної екологічної політики	2	2
Разом		10	6

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Денна	Заочна
		Кількість годин	
1	ЗМ 1. Основні завдання лісової політики України на сучасному етапі розвитку галузі та держави. Структура лісового кодексу	10	15
2	Основні принципи лісової політики.	10	15
	Структура Лісового кодексу України	10	
3	Основні вимоги до критеріїв та індикаторів управління лісами на засадах сталого розвитку	8	27
4	ЗМ 3. Основні блоки інструментів лісової політики та їх характеристика	10	15
5	Основні вимоги до критеріїв та індикаторів управління лісами на засадах сталого розвитку	10	15
6	Особливості сертифікації лісів за схемою Лісової Наглядної Ради	10	20
7	Закон «Про охорону навколишнього природного середовища»	10	15
Разом		78	112

7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ СТУДЕНТАМИ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Контрольна робота студента зараховується, при правильних відповідях на контрольні та додаткові запитання з даної дисципліни, з виставленням відповідної оцінки.

Перелік контрольних запитань:

1. Що таке лісова політика?
2. Яка мета лісової політики?
3. Які завдання лісової політики?
4. Які основні завдання лісової політики України на сучасному етапі розвитку галузі та держави?
5. На основі знань яких дисциплін базуються знання та навички лісової політики?
6. Дайте визначення і розкрийте зміст терміну “політика”.
7. Дайте визначення і розкрийте зміст терміну “лісова політика”.
8. Назвіть та коротко охарактеризуйте основні історичні етапи розвитку лісової політики Росії.
9. Назвіть та коротко охарактеризуйте основні історичні етапи розвитку лісової політики України.
10. Назвіть та коротко охарактеризуйте рівні лісової політики.
11. Дайте коротку характеристику мети та завдань міжнародного рівня лісової політики.
12. Дайте коротку характеристику мети та завдань національного рівня лісової політики.
13. Дайте коротку характеристику мети та завдань регіонального рівня лісової політики.
14. Яка роль держави в реалізації лісової політики?
15. Як впливають міжнародні співтовариства на лісову політику держави?
16. Назвіть основні складові (суб’єкти) лісової політики та дайте їхню коротку характеристику.
17. Назвіть основні принципи лісової політики.
18. Розкрийте зміст принципу єдності лісової політики на території держави.
19. Розкрийте зміст принципу багатоукладності та правової рівності різних форм і видів власності на ліси.
20. Розкрийте зміст принципу державного управління лісами.
21. Розкрийте зміст принципу пріоритету ефективного використання лісових ресурсів.
22. Розкрийте зміст принципу сертифікації лісових ресурсів і режиму ведення лісового господарства.
23. Розкрийте зміст принципу трансформації негативних зовнішніх економічних, екологічних і соціальних ефектів, що утворюються в процесі лісокористування, у внутрішні екологічні витрати.
24. Розкрийте зміст принципу багатоцільового лісокористування.

25. Розкрийте зміст принципу гнучкості лісової політики.
26. Назвіть та коротко охарактеризуйте компоненти лісової політики.
27. Розкрийте зміст економічного компонента лісової політики.
28. Розкрийте зміст екологічного компонента лісової політики.
29. Розкрийте зміст соціального компонента лісової політики.
30. Кому належить пріоритет формування цілей лісової політики?
31. Назвіть основні групи цілей лісової політики.
32. Розкрийте зміст цілей лісової політики, що пов'язані з охороною і захистом лісів, управлінням лісовідновлення та лісорозведення.
33. Розкрийте зміст цілей лісової політики, що пов'язані зі сталим лісокористуванням, раціональною переробкою деревини та інших лісових ресурсів.
34. Назвіть основні задачі лісової політики.
35. Розкрийте зміст задачі лісової політики, що пов'язана з розвитком ринкових відносин у лісовому господарстві та лісокористуванні.
36. Розкрийте зміст задачі лісової політики, що пов'язана з реформуванням структури прийняття управлінських рішень.
37. Від яких складових залежить процес реалізації цілей та задач лісової політики України?
38. Як впливає загальнодержавна політика України на реалізацію цілей та задач лісової політики?
39. Коротко охарактеризуйте вплив ресурсно-економічних факторів України на реалізацію цілей та задач лісової політики.
40. Коротко охарактеризуйте вплив екологічних та соціальних факторів України на реалізацію цілей та задач лісової політики.
41. Що являють собою інструменти лісової політики?
42. Наведіть класифікацію інструментів лісової політики.
43. Назвіть основні блоки інструментів лісової політики та дайте їм коротку характеристику.
44. Розкрийте зміст блоку інструментів лісової політики з регулювання фінансових відносин.
45. Розкрийте зміст блоку інструментів лісової політики з регулювання екологічних відносин.
46. Розкрийте зміст блоку інструментів лісової політики з регулювання соціальних відносин.
47. Яка роль та основні складові лісового законодавства України?
48. Розкрийте зміст статей Конституції України, які є основою екологічного та лісового права.
49. Яка роль Лісового кодексу України у регулюванні правових відносин у лісовій галузі?
50. Наведіть коротку характеристику структури Лісового кодексу України.
51. Розкрийте зміст поняття лісу?
52. Розкрийте зміст поняття лісового фонду?
53. Розкрийте зміст поняття земель лісового фонду?

54. Розкрийте зміст поняття земельних ділянок лісового фонду?
55. В чому полягає співвідношення лісу і лісового фонду?
56. Як співвідносяться лісовий фонд і землі лісового фонду?
57. Як співвідносяться землі лісового фонду і земельні ділянки лісового фонду?
58. Розкрийте зміст ієрархічної структури узгодження інтересів людини і природи?
59. Дайте визначення власності в економічному розумінні.
60. Дайте визначення власності в юридичному розумінні.
61. Розкрийте зміст права власності.
62. Розкажіть про “тріаду” повноважень власника.
63. Наведіть класифікацію об’єктів права власності.
64. Наведіть класифікацію суб’єктів права власності.
65. Охарактеризуйте специфіку землі, як об’єкта права власності.
66. Охарактеризуйте специфіку лісу, як об’єкта права власності.
67. Окресліть блага і корисності, що їх людина отримує з лісу.
68. Охарактеризуйте повноваження володіння лісом.
69. Охарактеризуйте повноваження користування лісом.
70. Охарактеризуйте повноваження розпорядження лісом.
71. У чому полягає роль держави в реалізації лісової політики?
72. Назвіть основні функції держави в лісовому секторі та дайте їм коротку характеристику.
73. У чому полягає законодавча функція держави?
74. Як реалізується контролююча функція держави в лісовому секторі?
75. Як реалізується функція держави-власника в лісовому секторі?
76. У чому полягає функція підтримки держави в лісовому секторі?
77. Наведіть аналіз розподілу державних функцій в лісовому секторі України.
78. У чому полягає процес реформування організаційної структури державних органів управління в лісовому секторі країн з перехідною економікою?
79. Які основні етапи реформування організаційної структури державних органів управління в лісовому секторі країн з перехідною економікою?
80. Яка основна мета реформування організаційної структури державних органів управління в лісовому секторі країн з перехідною економікою?
81. Що таке сталий розвиток суспільства?
82. Дайте визначення та коротке тлумачення терміну “сталий розвиток”.
83. На досягнення яких цілей спрямований сталий розвиток?
84. Які основні аспекти сталого розвитку виділяє сучасна політика?
85. Розкрийте зміст екологічного аспекту сталого розвитку.
86. Розкрийте зміст економічного аспекту сталого розвитку.
87. Розкрийте зміст політичного аспекту сталого розвитку.

88. Назвіть основні принципи управління лісами на засадах сталого розвитку.
89. Які міжнародні політичні процеси передували формуванню системи критеріїв та індикаторів управління лісами на засадах сталого розвитку?
90. Дайте визначення критеріїв управління лісами на засадах сталого розвитку.

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання – це впорядковані способи взаємопов'язаної, цілеспрямованої діяльності педагога й студентів, спрямовані на ефективне розв'язання навчально-виховних завдань. Вони реалізуються через систему прийомів і засобів навчальної діяльності.

Застосовуються наступні методи навчання:

1. *Пояснювально-ілюстративний метод*. Студенти здобувають знання, слухаючи розповідь, лекцію, з навчальної або методичної літератури. Сприймаючи й осмислюючи факти, оцінки, висновки, вони залишаються в межах репродуктивного (відтворювального) мислення.

2. *Частково-пошуковий, або евристичний метод*. Його суть – в організації активного пошуку розв'язання висунутих педагогом (чи самостійно сформульованих) пізнавальних завдань або під керівництвом педагога, або на основі евристичних програм і вказівок. Процес мислення набуває продуктивного характеру, але його поетапно скеровує й контролює педагог або самі студенти на основі роботи над програмами (зокрема й комп'ютерними) та з навчальними посібниками. Такий метод, один з різновидів якого є евристична бесіда, - перевірений спосіб активізації мислення, спонукання до пізнання.

3. *Дослідницький метод*. Після аналізу матеріалу, постановки проблем і завдань та короткого усного або письмового інструктажу ті, кого навчають, самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть спостереження й виміри та виконують інші пошукові дії. Ініціатива, самостійність, творчий пошук виявляються в дослідницькій діяльності найповніше. Методи навчальної роботи безпосередньо переходять у методи, які імітують, а іноді й реалізують науковий пошук.

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль – у вигляді захисту практичних робіт, самостійної роботи. Підсумковою формою контролю є екзамен.

10. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Навчальна дисципліна передбачає залік, де нижче описано критерії та шкала оцінювання знань і умінь студентів, розподіл балів, що присвоюються студентами за різні види робіт.

Шкала оцінювання навчальної діяльності студентів

Поточне тестування			Самостійна робота			Модульний контроль	Загальна сума
ЗМ1	ЗМ2	ЗМ3	ЗМ1	ЗМ2	ЗМ3	30	100
T1	T2,T3	T4, T5					
11	22	22	5	5	5		

Критерії та шкала оцінювання знань і умінь студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, РГР, практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Конспекти лекцій, методичні розробки до проведення практичних занять, навчальні посібники, ілюстративні матеріали.

1. Свириденко В.Є., Лісівництво: підручник / В.Є. Свириденко, О.Г. Бабіч, Л.С. Киричок // За ред. В.Є. Свириденка – К.: Арістей, 2008. - 544 с.

2. Свириденко В.Є. Практикум з лісівництва: навчальний посібник / В.Є. Свириденко, О.Г. Бабіч, Л.С. Киричок // За ред. В.Є.Свириденка. – К.: Арістей, 2008. – 416 с.

3. Свириденко В.Є. Лісівництво: підручник / В.Є. Свириденко, А.Й. Швиденко. - К.: Сільгоспосвіта, 1995. - 334 с.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Конституція України: Станом на 28 червня 1996 р. / Верховна рада України. – К.: Преса України, 1997. – 80 с.
2. Лісова політика: теорія і практика / І.М. Синякевич, І.П. Соловій, О.В. Врублевська та ін.,; за ред. І.М. Синякевича. – Львів: ЛА «Піраміда», 2008. – 612 с.
3. Лісова політика: підручник / І.М. Синякевич, А.М. Дейнека, І.П. Соловей; за рад. Д-ра екон. Наук, проф. І.М. Синякевича. – К.: Знання, 2013. – 323 с.

Допоміжна

4. Інституційна розбудова лісової сертифікації в Україні. / П.В. Кравець, П.І. Лакида, Є.О. Кременецька та ін.,; за ред. П.І. Кравця. – К.: ННЦ ІАУ, 2009. – 250 с.
5. Лакида П.І. Лісова політика в Україні в перехідний період: проблеми та стратегія / П.І. Лакида, П.В. Кравець // Аграрна наука і освіта. – К.: НАУ, 2001. – Т. 2, № 1-2. – С. 95-99.
6. Полякова О.М. Права власності як засіб лісової політики / М.О. Поляков // Науковий вісник НАУ. Зб. Наук. Праць. – К.: НАУ, 2000. - № 25. – С. 11-19.
7. Синякевич І.М. Екологічна і лісова політика: зб. наук. Праць /І.М. Синякевич. – Львів: УкрЛДТУ, 2001. – 202 с.
8. Синякевич І.М. Економіка лісокористування: навч. Підр. Для студ. Вищ. Навч. Закл. / І.М. Синякевич. – Львів: УкрЛДТУ

Електронні ресурси

1. Лісова політика: розвиток лісової сертифікації в Україні. http://nltu.edu.ua/nv/Archive/2013/23_15/15_Dej.pdf
2. Дослідження міжнародної лісової політики http://nltu.edu.ua/nv/Archive/2013/23_16/265_Pol.pdf
3. Лісова політика http://5ka.at.ua/load/ekologija/lisova_politika_ta_problemi_stalogo_rozvitku_lisovogo_gospodarstva_v_ukrajini_referat/18-1-0-25584
4. Державна лісова політика <http://zt-lis.gov.ua/index.php/ru/joomla-2/146-lisova-politika/>
5. Лісова політика: Охорона лісів України http://www.referatcentral.org.ua/ecology_load.php?id=166